

Οι απόπειρες να προσεγγιστεί η τέχνη, ήταν πάντοτε το μέγα καταφύγιο

SHARE: [f](#) [t](#) [in](#) [✉](#)

Γράφει ο Γιώργος Δουατζής

«Υψιστη πολιτική πράξη, το να δίνεις με έργο, μια ψηφίδα πολιτισμού στην κοινωνία, στοιχείο που ενεργοποιεί τη σκέψη, καλλιεργεί την αισθητική, συντείνει σε αφύπνιση, εγρήγορση του νου».

«Χρονογραφίες-Σημειώσεις ημερολογίου», Κάκτος, 2021

Πολλοί, και σωστά, είπαν ότι ένα ποίημα, ένας πίνακας, ένα τραγούδι, ένα γλυπτό, μία ταινία, μία θεατρική παράσταση, δεν μπορεί να ανατρέψει ένα καθεστώς. Όμως, μπορεί να αφυπνίσει την ενσυναίσθηση, να διεγείρει τη φροντίδα και τον σεβασμό για τον διπλανό, να οξύνει την κριτική σκέψη, να προστατέψει την αξιοπρέπεια του πολίτη. Είναι επαναστατικό το να κεντρίζεται ο ανθρώπινος εγκέφαλος από την υψηλή αισθητική. Αρκεί να συναντηθεί με το έργο τέχνης για να νιώσει όσα στηρίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Μετά τις έγνοιες της καθημερινότητας, το κυνήγι της επιβίωσης, την παρεπόμενη ανασφάλεια των καιρών, καθένας καταφεύγει σε ένα τραγούδι, μια μουσική, μια ταινία, ακόμα και στο χειρότερο αισθητικά λαϊκό τραγούδι. Οι απόπειρες να προσεγγιστεί η τέχνη, ήταν πάντοτε το μέγα καταφύγιο. Ακόμα και όσοι λοιδορούν τους καλλιτέχνες, θεωρώντας τους «περιθωριακούς, ψώνια», έχουν κρεμάσει έναν πίνακα στον τοίχο του σπιτιού τους, ακούνε μουσική, τραγούδια, πηγαίνουν στο θέατρο και τον κινηματογράφο, έρχονται καθημερινά σε επαφή με ένα έργο τέχνης, έργο που έφτιαξε γι' αυτούς ένας... περιθωριακός.

ADVERTISING

Κάθε μορφή τέχνης καλύπτει ανάγκες σε όλους τους ανθρώπους. Τέχνη είναι ένα πολύ απλοϊκό λαϊκό, δημοτικό τραγούδι. Ο μοναχικός βοσκός έχει ανάγκη να παίξει φλογέρα, τραγουδάει μόνος του, αυτοσχεδιάζει. Η δημιουργία τέχνης είναι ανάγκη σύμφυτη με την ανθρώπινη υπόσταση, εξ ου η καταφυγή του ανθρώπου στην τέχνη στις δύσκολες περιόδους της ζωής. Ας θυμηθούμε τι έγινε στη διάρκεια της δικτατορίας και της μεταπολίτευσης στην Ελλάδα. Ξεπέταγμα λογοτεχνίας, μουσικής, ποίησης, κάθε μορφής τέχνης. Όπως η κρίση των τελευταίων χρόνων έβγαλε πράγματα από την ψυχή των ανθρώπων, κυρίως των νέων, κι αυτό είναι παρήγορο φως ελπίδας.

Η τέχνη ρίχνει φως στις πλέον σκοτεινές γωνιές της ανθρώπινης φύσης, της ζωής, τις οποίες με άλλους τρόπους δεν θα μπορούσαμε να προσεγγίσουμε. Ευλογία η τέχνη, ενισχύει την ελπίδα ότι τελικά δεν είμαστε τόσο μόνοι όσο νομίζουμε, ότι είναι περισσότερα όσα μας ενώνουν από όσα μας χωρίζουν.

Ακριβό αποκούμπι η τέχνη και οι δημιουργοί που σημαδεύουν την ιστορία. Η οποία συνήθως σημαδεύεται από πολεμικές επιχειρήσεις και δευτερευόντως από έργα τέχνης. Να η φοβερή αντίστιξη στην ψυχή του ανθρώπινου όντος. Το τέρας και η ευαισθησία. Το κτηνώδες και η καλλιέργεια. Να η τρομώδης ισορροπία. Να και πάλι η ιστορία των αντιθέτων. Ας φανταστούμε ένα κόσμο χωρίς μουσικές, ποιήματα, γλυπτά, ζωγραφιές, θέατρο, κινηματογράφο, έναν κόσμο χωρίς τέχνη. Πώς, θα ήταν ο κόσμος; Οι ψυχές των ανθρώπων, η κοινωνία, πώς;

Η καλλιτεχνική δημιουργία επέζησε στην ιστορία μέσα από πολέμους, βία, αιματοχυσίες, καταστροφές, μέσα από την ανθρώπινη βαρβαρότητα. Υπάρχει αντάμα με τη ζωή. Το απόγειό της θα το βρούμε σε εποχές πολέμου και ειρήνης, γαλήνης και αναταραχής. Εκεί, στην παραγωγή έργου βρίσκεται η δύναμη, που αντλώντας την οι άνθρωποι μπορούν να πάρουν στα χέρια τους τη μοίρα τους και να σημαδέψουν αυτήν των επιγόνων. Εκεί, βρίσκεται η απαλλαγή από την απειλή και το φόβο που χειραγωγεί τους ανθρώπους. Εκεί, βρίσκεται η πνευματική ανόρθωση και η πραγματική αγάπη στον άνθρωπο. Αγάπη, αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη υπηρετεί η τέχνη, ό,τι ανυψώνει τον άνθρωπο και απεχθάνονται οι εξουσίες. Η τέχνη έρχεται να ανατρέψει τα στερεότυπα που πνίγουν τη δημιουργική έκφραση και δράση, που πνίγουν την ίδια τη ζωή. Θεμέλιο κάθε εξουσίας τα στερεότυπα. Η ανατροπή τους, απειλή για τους εξουσιάζοντες.

Οι μεγαλύτερες ανατροπές στην ιστορία, ατομικές ή συλλογικές, είχαν ως συνδιεγερτικό, συνακόλουθο συστατικό την τέχνη. Από τις επαναστατικές μουσικές, τις ζωγραφιές, τους χορούς, τα αγάλματα, τις παραστάσεις ως τη μεγάλη ποίηση. Άλλωστε, κάθε μορφή τέχνης είναι από τη φύση της ανατρεπτική, επαναστατική, αντιεξουσιαστική. Ο δρόμος της δημιουργίας τραχύς, μακρύς, δύσβατος. Της καταστροφής, συνήθως εύκολος, ανοιχτός, σαν μονόδρομος μιας ανθρωπότητας σημαδεμένης από την παράνοια μιας σταδιακής αυτοχειρίας, όταν εκλείπουν οι στοχαστικοί που εξωθούνται απ' τους μικρούς σαν άχρηστοι στο περιθώριο της ιστορίας.

Πολλοί σε περιόδους κρίσης εγκαλούν τους διανοούμενους, τους ανθρώπους της τέχνης ότι δεν μιλούν. Ξεχνούν ότι ο δημιουργός δεν μπορεί να έχει άποψη για τα πάντα ή να παρεμβαίνει παντού. Μιλούν με το έργο τους. Αυτό το ελάχιστο-μέγιστο μπορούν, αυτό κάνουν.

Η τέχνη μπαίνει σε καθημερινές πρακτικές ζωής κι ας μην το αντιλαμβανόμαστε. εύκολα. Δεν είναι υπερβολή να πει κάποιος ότι αν ανέβαινε η πολιτιστική στάθμη του ανθρώπου μέσα από την τέχνη, θα είχαμε άλλες αξίες ζωής πέραν του τυφλού κυνηγιού του κέρδους, δεν θα είχαμε πολέμους, δεν θα μιλούσαμε για κλιματική αλλαγή, δεν θα προστρέχαμε αναξιοπρεπώς στους πολιτικάντηδες για ρουσφέτια, δεν θα βλέπαμε σκουπίδια στους δρόμους, δεν θα γέμιζαν οι ακτές μας πλαστικά, δεν θα διαγκωνίζονταν βίαια οι άνθρωποι στις «ουρές», δεν θα οδηγούσαμε με επικίνδυνες τάσεις επιβολής, δεν θα ακούγαμε παιδιά να ουρλιάζουν σε δημόσιους χώρους, δεν, δεν...

Τέλος, υπάρχει και η πληγή των τηλεσκοπιδιών που μας κατακλύζουν. Οι ραδιοηλεκτρονικές συχνότητες αποτελούν δημόσια περιουσία, περιουσία μας. Ο τρόπος που τις χειρίζονται οι ...ενοικιαστές τους καναλάρχεις μάς αφορά όλους και κυρίως τους πολιτικούς που μας εκπροσωπούν, οι οποίοι οφείλουν και μπορούν να παρέμβουν. Όμως, τα τηλεσκοπίδια-εκπομπές μάς πνίγουν και στα ιδιωτικά κανάλια απουσιάζουν πλήρως οι εκπομπές πολιτισμού. Τα υπουργεία Πολιτισμού και Παιδείας, περί άλλων τυρβάζουν. Ίσως, διότι οι εξουσιάζοντες προτιμούν τηλεσκοπιδοφάγους τους πολίτες, ώστε να μην οξύνεται η κριτική τους σκέψη.

Δημοφιλή

01 / Πόσα θα χρωστάει η Ελλάδα στην Ευρώπη;

02 / Λουδοβίκος από συγγραφέα σε...

03 / Γ. Σ. ΙΡΙΣ πάνω από τα 500 ευρώ - Στο τραπέζι μείωση 0,5% στα επιτόκια ΕΚΤ

04 / Οι Άραβες υπογράφουν ένα από τα μεγαλύτερα ελληνικά deals όλων των εποχών, οι Τούρκοι παίζουν και εμείς μετράμε πόσα δισ. μας στοίχισε ο πόλεμος στην Ουκρανία

05 / Σουλτάν Αλ Τζάμπερ: Ποιο είναι το νέο «αφεντικό» της Τέρνα Ενεργειακή

